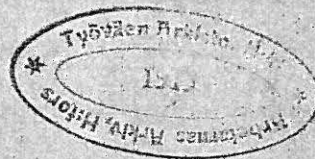

331.85(471)JSZ, 1940"

KERTOMUS

Työväen Sivistysliiton toiminnasta kalenterivuonna 1940.

I. Jäsenjärjestöt.

Koko kertomusvuoden ajan kuuluivat liittoon: Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, Kulutusosuuskuntien Keskusliitto, Finlands Svenska Arbetarförbund, Työväen Urheiluliitto, Suomen Kutomateollisuustyöväen liitto, Suomen Työväen Musiikkiliitto, Suomen Sosialidemokraattinen Työläisnaisliitto, Sosialidemokraattinen Työläisnuorisoliitto, Suomen Työväen Näyttämöiden liitto, Suomen Kirjatyöntekijäin liitto, Sosialidemokraattinen Raittiusliitto, Työväen Akatemian Kannatusosakeyhtiö, Suomen Työväen Esperantoliitto, Pienviljelijäin Liitto, Suomen Liiketyöntekijäin Liitto, Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto, Suomen paperiteollisuudentyöntekijäin liitto, Suomen Rakennustyöväen liitto, Suomen Työläisliitto, Suomen Muurarien liitto, Suomen Metallityöväen liitto, Suomen Kunnantyöntekijäin liitto, Suomen Elintarvetyöläisten liitto, Suomen Puutyöväen liitto, Suomen Rautatieläisten liitto, Suomen Kuljetustyöntekijäin liitto, Suomen Sosialidemokraattinen Sanomalehtimiesliitto, Suomen Nahka-, Jalkine- ja Kumityöntekijäin liitto, Suomen Vaateustyöläisten liitto ja Työväen Akatemian Toveriliitto.

II. Edustajisto.

Liiton jäsenjärjestöjen valitsemina edustajina (ja varaedustajina) kuuluivat liiton edustajistoon vuonna 1940 seuraavat:

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen Väinö Voionmaa, Maria Sinisalo, Väinö V. Salovaara, Kalle Lehmus, Kalle Kukkonen (A. E. Leino, Esteri Lankinen, J. E. Janatuinen ja Toivo Aaltonen);

49333.

Kulutusosuuskuntien Keskusliiton J. Aura, P. Raittinen, J. W. Keto, J. Suominen, H. Lehti, M. Sillanpää, J. Arjanne, E. Heinivaara, V. Hiillos, O. Häkkinen, A. Jalava, E. Jääskeläinen, E. Kausila, A. Keto, S. S. Kortelainen, K. I. Kulo, J. Laakso, A. V. Lehtokoski, L. Leppäranta, S. Munter, T. Paasivuori, A. Pekkanen, E. Raitio, A. Rinne, S. Rosvall, A. Ruokosalmi, A. Saarimaa, A. Salo, S. Schönberg, M. Sucksdorff, L. Takki, U. Utrio, T. Virnes ja E. Vuoristo;

Finlands Svenska Arbetarförbundin Fritiof Sundqvist ja (Martin Fager);

Työväen Urheiluliiton Urho Rinne, T. H. Vilppula, E. K. Kalervo, A. E. Heiskanen, (O. Helenius, J. Erjama, O. Suvanto ja A. K. Leskinen);

Suomen Kutomateollisuustyöväen liiton Elina Salmi ja (Mimmi Rajala);

Suomen Työväen Musiikkiliiton Kaarle Lehtinen ja (N. J. Vastamäki);

Sosialidemokraattisen Työläisnuorisoliiton Sulo Manninen, Rafael ja (Tyyne Paasivuori);

Suomen Sosialidemokraattisen Työläisnaisliiton Toini Sinervo ja (Maria Paaso);

Suomen Työväen Näyttämöiden liiton Jussi Suvanto ja (Herman Kanon);

Suomen Kirjatyöntekijäin liiton V. Aaltonen ja (Hilja Majakorpi);

Sosialidemokraattisen Raittiusliiton Johan Virtanen, Yrjö A. Saarinen, Aino Lehtokoski, (Urho Merilinna, Viljo Paasivirta ja Sulo K. Leino);

Työväen Esperantoliiton Eino Tanner ja (Kaarle Jokinen);

Työväen Akatemian Kannatusosakeyhtiön Yrjö Kilpeläinen ja (Toivo Salmio);

Pienviljelijäin liiton Mauno Pekkala, Ragni Karlsson, Kaarlo Harvala ja (Emil Jokinen);

Suomen Liiketyöntekijäin liiton Janne Hakulinen ja (Lydia Pukander);

Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton J. Tuominen, A. Sumu, U. Nurminen, E. Härmä, A. J. Hällström, J. Virtanen, J. Saveri, E. K. Louhikko, (Br. Airola, Laura Härmä, Else Poutanen, O. Tuorunen, V. Viitanen, K.-A. Fagerholm, V. V. Salovaara ja E. A. Vuori);

Suomen Paperiteollisuudentyöntekijäin liiton Kaisa Hiilelä ja (Hj. Lappalainen);

Suomen Rakennustyöläisten liiton Emil Kerman, Juho Laine (Artturi Mäkinen ja Julius Lumen);

Suomen Työläisliiton Onerva Kivistö;

Suomen Muurarien liiton Arvo Vilkas ja (Urho Kilpinen);

Suomen Metallityöväen liiton A. Valta, Y. Rantala, E. Skog, (K. Huhmer-Salo, P. Laitio ja T. Laitinen);

Suomen Kunnantyöntekijäin liiton A. E. Itoniemi ja (V. Haapalainen);

Suomen Elintarvetyöläisten liiton I. K. Björk ja (Lauri Koponen);

Suomen Puutyöväen liiton A. Sallasaari, E. Peltonen, (Hj. Virtanen ja A. Holm);

Suomen Rautatieläisten liiton V. Pulkkinen ja (E. Kallio);

Suomen Kuljetustyöntekijäin liiton Viljo Suutari ja (E. Syvänen);

Suomen Sosialidemokraattisen Sanomalehtimiesliiton Eino Kilpi ja (K. A. Manninen);

Suomen Nahka-, Jalkine- ja Kumityöntekijäin liiton Johan Halme ja Eeva Kinnunen);

Suomen Vaatetustyöläisten liiton A. J. Luostarinen;

Työväen Akatemian Toveriliiton Timo Kujanen ja (Armas Kiiski).

Liiton edustajisto kokoontui kertomusvuoden aikana kahdesti, nim. kevätkokoukseen, joka samalla oli liiton vuosikokous, toukokuun 30 päivänä ja syyskokoukseen marraskuun 26 päivänä.

Vuosikokouksessa tehdyistä päätöksistä mainittakoon:

1) Hyväksyttiin liiton toimikunnan kertomus ja liiton tilinpäätös kalenterivuodelta 1939 sekä myönnttiin tilivelvollisille vastuuvapaus vuoden 1939 osalta.

2) Hyväksyttiin toimikunnan ehdotus liiton työsuunnitelmaksi 1/6 1940 alkavaa työkautta varten.

3) Valittiin liiton toimikuntaan kahdeksi seuraavaksi, 1/6 1940 ja 1/6 1941 alkavaksi toimikaudeksi E. K. Louhikko, J. Tuominen, K. Lehmus ja Lyyli Takki varsinaisiksi sekä O. Haini ja Anna Wiik varajäseninä.

Valittiin liiton tilintarkastajiksi vuoden 1940 taloudenhoidon ja tilien tarkastamista varten T. H. Vilppula ja J. V. Seppälä, varalle O. Toivonen ja Fr. Sundvist.

Syyskokouksessa tehdyistä päätöksistä mainittakoon:

1) Hyväksyttiin liiton tulo- ja menoarvio kalenterivuotta 1941 varten.

2) Hyväksyttiin ja vahvistettiin toimikunnan ehdotus Työväen Kirjarenkkaan sääntöjen 4 §:n muuttamisesta niin kuuluvaksi, että kirjarenkkaan jäseniltä kannettavan liittymismaksun ja jaettavien kirjojen hinnan markkamäärät poistettiin säännöistä ja niiden määrääminen jää Työväen Sivistysliiton toimikunnan tehtäväksi.

3) Valittiin Työväen Kirjarenkkaan toimikuntaan vuodeksi 1941: Janne Hakulinen, Onni Toivonen, Onni Haini, Sulo Manninen, Otto Nuutinen ja Taito Otava.

III. Toimikunta, opintojohtokunta, toimisto ja avustavat järjestäjät.

Koko kertomusvuoden kuluivat liiton toimikuntaan: V. Voionmaa, E. K. Louhikko, Y. Kallinen ja A. Aaltonen varsinaisina sekä J. Virtanen, S. Manninen ja O. Haini varajäseninä. Lisäksi Anna Wiik oli varsinaisena jäsenenä 1/1—31/5 ja varajäsenenä 1/6—31/12, Y. Räisänen ja M. Ampuja varsinaisina jäseninä 1/1—31/5, A. Valta varajäsenenä 1/1—31/5 sekä J. Tuominen, K. Lehmus ja Lyyli Takki varsinaisina jäseninä 1/6—31/12. Toimikunnan puheenjohtajana toimi koko vuoden V. Voionmaa, varapuheenjohtajana Y. Räisänen 1/1—31/5 ja Y. Kallinen 1/6—31/12 ja sihteerinä liiton sihteeri P. Raillo. Toimikunta kokoontui kertomusvuoden aikana 7 kertaa.

Liiton opintojohtokunnan, joka toimikunnan valtuuttamana päättää liitolle myönnettyjen luento- ja opintokerhovarojen käytöstä ja opintotyön muusta järjestelystä, ovat muodostaneet liiton toimikunnan puheenjohtaja V. Voionmaa, liiton sihteeri P. Raillo ja opinto sihteeri R. H. Oittinen.

Liiton sihteerinä, taloudenhoitajana ja toimiston johtajana on toiminut P. Raillo, opintosihteerinä, R. H. Oittinen, järjestäjänä O. Valavaara ja toimistoapulaisina Hilja Halava, Kalja Helminen ja Eila Ojanen. Avustavina järjestäjinä ovat toimineet Eino Torkkeli Kauhajoelta 5/10—31/12 ja Abr. Lahtinen Sorsakoskelta 2—22/10, 27—31/10. Avustavien järjestäjien toiminnasta aiheutuvat kulut on suoritettu osaksi Suomen Huollon osaksi Karjalan kannaksen rahaston varoista liitolle myönnettyistä avustuksista.

Toimistosta on kertomusvuoden aikana postitettu 2.094 (3.030) kirjettä, korttia ja ristisidettä sekä 26 (30) eri lähetyksessä yhteensä 6.742 (6.750) kiertokirjettä tai niihin verrattavaa lähetystä.

Paitsi opintokerhoille valtionavustuksena jaettuja kirjalähetyksiä, joiden arvo lähetykskuluneen oli mk 25.876:— (65.147:50), on toimisto välittänyt 253 (358) kirjatilausta, arvoltaan yhteensä mk 30.774:30 (34.138:55), joten kertomusvuoden aikana toimitettujen kirjalähetysten yhteinen arvo on mk 56.650:30 (99.286:05).

IV. Paikalliset työväen sivistystyöjärjestöt.

Työväen Sivistysliiton alaisia paikallisia työväen sivistystyöjärjestöjä (sivistystoimikuntia), joiden tarkoituksena sääntöjensä mukaan on "työskennellä paikkakuntansa ja sen lähiympäristön työväen itseopiskelun ja muun sivistystoiminnan elvyttämiseksi ja järjestämiseksi Työväen Sivistysliiton sääntöjen mukaisesti ja yksissä neuv-

voin liiton kanssa", on kertomusvuoden aikana ollut toiminnassa: Hausjärvellä, Helsingin kaupungissa, Helsingin pitäjässä, Hämeenlinnassa, Janakkalassa, Jyväskylän pitäjässä, Jämsässä, Konnevedellä, Lauritsalassa, Lohjalla, Nokialla, Pihlajavedellä, Porissa, Raumalla, Riihimäellä, Ruovedellä, Seinäjoella, Tampereella, Teiskossa, Turussa, Vihdissä, Viitasaarella, Virolilla, Ähtärissä ja Äänekoskella.

Nämä toimikunnat ovat paikallisten työväenjärjestöjen ja opintokerhojen valitsemain edustajain muodostamia keskustuimikuntia ja kantavat toimintansa rahoittamiseksi sääntömääräistä jäsenveroa niihin yhtyneiltä järjestöiltä. Sen lisäksi ovat eräät niistä saaneet käytettäväkseen kunnallisia apurahoja.

V. Liiton saamat avustukset, jäsenverot ja muut tulot.

Liiton yleisiin menoihin vapaasti käytettäväksi myönnetty valtionavustus oli v. 1940 mk 106.500:—. Jäsenjärjestöjen suorittamia jäsenmaksuja kertyi yhteensä mk 107.046:—. Tämän ohella liitolla oli vapaasti käytettäviä nettotuloja kirjallisuuden välittämisestä, kirjeopistosta, luentotilauksmaksuista ja pankkitalletuksista yhteensä mk 29.987:73.

Määrättyihin tarkoituksiin liiton käytettäväksi myönnettyjä varoja sai liitto kertomusvuoden aikana vastaanottaa seuraavat määrät: Valtion Luentolautakunnan myöntämänä mk 84.000:— opintokerhotoimintaa varten, Alfred Kordelinin säätiön varoista mk 15.000:— opintokirjallisuuden julkaisemista ja kirjeopiston kehittämistä varten, Suomen Huollon varoista mk 25.000:— ja Karjalan kannaksen rahaston varoista mk 20.000:— siirtoväen keskuudessa järjestettävää opinnollista sivistystyötä varten. Lisäksi on liitto käyttänyt omassa hallinnassaan olevien rahastojen korkovaroja yhteensä mk 5.000:— apurahoiksi Työväen Akatemian talvikaudeksi 1940—41 hyväksytyille opiskelijoille.

VI. Luentotoiminta.

Kun Eduskunnan kansantajuistieteelliseen luentotoimintaan vuodeksi 1940 myöntämiä varoja ei järjestöille jaettu, ei Työväen Sivistysliitolla ole ollut taloudellisia mahdollisuuksia kansantajuistieteellisen luentotoiminnan entiseen tapaan järjestämiseen. Tämän vuoksi on liiton toimesta järjestetty luentotoiminta supistunut melkein yksinomaan liiton toimihenkilöiden liiton järjestämien opintopäivien ja

ohjausmatkojen yhteydessä ja muiden työväenjärjestöjen kursseilla pitämiin esitelmiin, joista ei ol. pidetty tarpeellisena laatia erikoista luentotilastoa.

VII. Opintokerhotoiminta.

Vuodeksi 1940 myönnettyistä varoista siirrettiin Työväen Sivistysliiton käytettäväksi mk 84.000: —. Näiden varojen käyöstä ja niillä tuetusta opintokerhotoiminnasta — huomioonottaen että varsinainen opiskelu oli talvella 1939—40 melkein kauttaaltaan keskeytyksissä — mainittakoon:

1. TSL:n opintokerhot työ kautena 1939—40.

Syksyllä 1939 toimintansa alkamisesta ilmoittaneita opintokerhoja oli 1/12 39 merkitty liiton kerhorekisteriin 204, vastaavan luvun vuotta aikaisemmin ollessa 344. Tämän jälkeen seuraava ilmoitus saapui vasta 20/4 40.

Kaikkiaan ilmoittautui työkauden aikana 221 (503) pääkerhoa, joissa oli yhteensä 259 (623) opiskeluryhmää ja näissä yhteensä 3.458 (8.773) opiskelijaa. Jäsenistä oli 58,4 % (58,6) miehiä ja 41,6 % (41,4) naisia. Opiskeluryhmien keskimääräinen jäsenluku oli 13,4, joista miehiä 7,8 ja naisia 5,6.

Eri läänien kesken jakautuivat opiskeluryhmät ja niissä opiskelleet seuraavasti:

Lääni	Kerhoja		Jäseniä		Yhteensä
	Pääkerh.	Opintoryhm.	Miehiä	Naisia	
Uudenmaan	40	60	433	455	888
Turun ja Porin ..	31	33	278	107	385
Hämeen	44	51	443	305	748
Viipurin	28	29	170	217	387
Mikkelin	15	15	124	59	183
Kuopion	20	22	232	89	325
Vaasan	29	34	235	114	349
Oulun	9	10	84	71	155
Lapin	5	5	17	25	42
Koko maa	221	259	2.016	1.442	3.458

Maaseudun ja kaupunkien y.m. asutuskeskusten osuutta toisiinsa verrattaessa havaitaan, että jos edellämainitut opintoryhmät jaetaan kahteen osaan siten, että toiseen tulevat varsinaisella maaseudulla ja

toiseen kaupungeissa, kauppaloissa, taajaväkisissä yhdyskunnissa ja tehdaskylissä sekä näihin verrattavissa asutuskeskuksissa toimivat opintoryhmät, niin varsinaisella maaseudulla toimi 113 (249) opintoryhmää eli 43,45 (39,97 %), joissa oli 1.467 (3.253) jäsentä eli 42,32 % (37,08 %) jäsenistä ja kaupungeissa y.m. oli 146 (374) opintoryhmää eli 56,59 % (60,03 %) joissa oli 1.991 (5.520) jäsentä eli 57,58 % (62,92 %) jäsenistä. Tämän mukaan oli maaseudulla toimivien opintoryhmien keskimääräinen jäsenluku 13 ja kaupungeissa, kaupaloissa y.m. toimivien 13,64.

Eri läänien kesken jakautuivat maaseudulla ja kaupungeissa y.m. taajaväkisissä yhdyskunnissa toimivat opiskeluryhmät ja niiden jäsenet seuraavasti:

	Maaseudulla toimi			Kaupungeissa y.m. toimi		
	Ryhmiä	%	Jäseniä	Ryhmiä	%	Jäseniä
Uudenmaan	4	6,7	5,8	56	93,3	94,2
Turun ja Porin	19	57,6	48,6	14	42,4	51,4
Hämeen	24	47,1	56,5	27	52,9	43,5
Viipurin	8	27,6	20,9	21	72,4	79,1
Mikkelin	14	93,3	94,5	1	6,7	5,5
Kuopion	18	80,9	85,4	4	19,1	14,6
Vaasan	21	61,8	67,6	13	38,2	32,4
Oulun	3	30	18,7	7	70	81,3
Lapin	2	40	28,6	3	60	71,4
Koko maa	113	43,4	42,3	146	56,6	57,7

Näiden järjestöjen mukaan jaoteltuina, joiden alaisina tai yhteydessä opintokerhot toimivat, jakautuivat edellämainitut opiskeluryhmät seuraavasti:

Järjestö	Opintoryhmiä		Jäseniä		
	1939—40	(1938—39)	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Sd. työväenyhdist.	108	(251)	879	458	1.337
Ammattiosastojen	44	(94)	369	163	532
Sd. naisyhdistysten ...	20	(40)	21	272	293
Sd. nuorisio-sastojen ..	19	(49)	138	111	249
Pienviljelijäin os.	18	(42)	203	94	297
Esperantoyhdistysten ..	13	(15)	88	73	161
V.- ja U.-seurojen	8	(22)	48	25	73
Sd. rahtiosastojen ..	5	(69)	62	38	100
Muiden järjestöjen	8	(19)	92	66	158
Itsenäisiä	16	(22)	116	142	258
Koko maa	259	(623)	2.116	1.442	3.458

Opintokerhojen ainevalinta kolmena viimeksikuluneena toimintakautena ilmenee seuraavasta asetelmasta, jossa järjestyksen määrääväksi on otettu toimikausi 1939—40, vaikkakin se poikkeuksellisen ei ilmaise eri aineiden opiskelun keskinäistä suhdetta yhtä yleispätevästi kuin kaksi aikaisempaa toimikautta.

	1737—38	1938—39	1939—40
Kunnallistietoa	122	124	53
Kaunokirjall. ja kirjallisuuden historiaa ..	81	95	42
Järjestötehtäviä	59	70	24
Sielutiedettä, siveysoppia, kasvatusta ja itsekasvatusta	14	8	20
Suullista esitustaitoa	62	53	18
Maatalousaineita	17	36	18
Esperantoa	22	23	15
Taloustiedettä ja sosiaalipolitiikkaa	31	24	15
Ammattiyhdistystietoa	27	29	11
Näyttämötaitoa	39	43	10
Sosialismia ja työväenliikettä	27	22	8
Valtiollista historiaa, valtiotietoa, kansainvälisiä kysymyksiä	23	13	5
Luonnontieteitä	—	5	3
Suomen kieltä	—	5	3
Kotitaloutta	11	6	2
Englannin kieltä	—	6	2
Yhteiskuntaoppia	10	—	—
Kirjanpitoa	8	13	1
Laskentaa ja mittausoppia	6	—	—
Muita aineita	26	16	6
Yleisohjelmaisia	16	12	3
Askartelukerhoja	12	20	—
Yhteensä	613	623	259

Valtionavustusten jaossa, joka poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi tapahtui vasta syksyllä, myönnettiin kirjoja jaettua valtionavustusta kaikkiaan 143 opiskeluryhmälle yhteensä 25.876 mk, ollen avustus 76 ryhmälle 200 mk, 17 ryhmälle 180 mk, 16 ryhmälle 150 mk, 8 ryhmälle 190 mk, 6 ryhmälle 130 mk, 5 ryhmälle 100 mk kullekin, minkä lisäksi 14 ryhmää sai kukin eri suuruiset avustukset. Edellisenä vuonna jaettiin vastaavaa avustusta kaikkiaan 336 ryhmälle yhteensä 65.147 mk 50 penniä.

2. Opinto-ohjaajakurssit.

Varsinaisia opinto-ohjaajakursseja ei kertomusvuonna järjestetty muuta kuin yhdet, nim. Kiukaisissa 27/10—3/11 1940. Näillä kursseilla oli kaikkiaan 24 luentoa ja 2 opastustuntia, minkä lisäksi kurssiohjelmaan sisältyi retkely Satakunnan Nahkateollisuus Oy:n tehtaaseen ja kurssilaisten järjestämä päättäjaisjuhla. Vakinaisia osanottajia oli 7 eri paikkakunnalta 19. Osa luento-ohjelmasta ja päättäjaisjuhla oli kuitenkin järjestetty samalla yleisiksi valistustilaisuuksiksi.

3. Opintopäivät.

Kevätkaudella ei liiton toimesta ehditty järjestää kuin yhdet opintopäivät, nim. Jyväskylässä 12/5 1940, Syyskauden kuluessa oli opintopäiviä Urjalassa 8/9, Jokioisissa 15/9, Somerniemellä 29/9, Pornaisten Halkiassa 6/10, Kolkontaipaleella 6/10, Hauhon Alvettulassa 20/10 ja Turengissa 17/11 1940. Näihin tilaisuuksiin ovat paikkakunnalla ja lähiympäristössä toimivien opintokerhojen edustajat kokoontuneet liiton edustajan johdolla neuvottelemaan opintotyön järjestelystä ja opintokerhojen ohjaus- ja opiskelumenetelmistä. Sen lisäksi on niiden yhteydessä pidetty myös yleisölle avoimia kansantajuistieteellisiä luentoja ja järjestetty juhlatilaisuuksia.

4. Liiton toimitsijain osallistuminen jäsenjärjestöjen kurssitoimintaan.

Liiton toimitsijat ovat liiton puolesta opiskeluohjausta antaen ja luentoja pitäen avustaneet Sos.-dem. Työläisnuorisoliiton kursseilla Säynätsalossa 22—23/5, Jämsänkoskella 23/5, Jämsän Järvenkylässä 27—29/5 ja Ruovedellä 11—12/6, sos.-dem. piirijärjestöjen kursseilla Hämeenlinnassa 14—16/9, Jyväskylässä 12—13/10, Lapualla 18/10, Kuopiossa 19/10, Pomarkun kks:ssä 10—13/11, Ikaalisissa 15/11 ja Rauman mk:n Uotilassa 23/11 sekä paikallisten sivistystyöjärjestöjen kursseilla Tainionkoskella 29/9, Hyvinkäällä 11/10, Hämeenlinnassa 9—10/11 ja Turussa 1/12.

5. Liiton opintosihteerin, järjestäjän ja avustavien neuvojan opastus- ja järjestelymatkat.

Opintosihtööri R. H. Oittinen teki kertomusvuoden aikana yhteensä 16 ohjaus- ja järjestelymatkaa käyttäen niihin 43 matkapäivää, minkä lisäksi hän antoi opinto-ohjausta Helsingissä 16 päivänä. Opinto-

ohjauksen lisäksi on hän matkojensa yhteydessä pitänyt yhteensä 41 kansantajustieteellistä luentoa. Edellämäinnittuihin matkoihin ja luentoihin liittyvät kustannukset on 31 matkapäivän ja 32 luennon osalta suoritettu opintokerhovoaroista.

Järjestäjä Oiva Valavaara teki kertomusvuoden aikana 7 laajempaa ja 2 suppeampaa järjestelymatkaa, jotka ulottuivat 91 paikkakunnalle ja vaativat yhteensä 133 matkapäivää. Tähän sisältyy myös Klukaisissa pidettyjen opinto-ohjaajakurssien ohjaamiseen käytetyt 8 matkapäivää. Näiden matkojen yhteydessä hän piti 70 puhetta yhteensä 6.342 kuulijalle sekä 55 luento- ja opastustuntia yhteensä 1.487 kuulijalle ja antoi muuta ohjausta 183 tuntia.

Avustava neuvoja Eino Torkkeli on osaksi Suomen Huollon osaksi Karjalan kannaksen rahaston varoista liiton käytettäväksi myönnettyillä avustusvaroilla kustannettuna ollut liiton palveluksessa lokakuun 4 päivästä alkaen toistaiseksi ja teki hän kertomusvuoden aikana kolme järjestelymatkaa, joista yhden Uudellamaalla ja kaksi Hämeessä, käyttäen niihin yhteensä 61 matkapäivää.

Avustava neuvoja Abr. Lahtinen on Karjalan kannaksen rahastosta liiton käytettäväksi myönnettyillä varoilla kustannettuna tehnyt kolme järjestelymatkaa, joihin hän käytti yhteensä 19 matkapäivää.

Lisäksi on liitto yhteistoiminnassa eräiden alaistensa paikallisten sivistysjärjestöjen kanssa huolehtinut opinnollisen sivistystyön tehostamisesta siirtoväen keskuudessa. Tätä toimintaa varten otettujen avustavien järjestäjien palkkaamiseen on saatu varoja Vaasan läänin ja Turun ja Porin läänin Vapaan huollon läänin-keskuksien välityksellä. Tällaisina avustavina järjestäjinä ovat toimineet Turun ja Porin läänin eteläisessä vaalipiirissä marras- ja joulukuussa Paavo Suominen, saman läänin pohjoisessa vaalipiirissä joulukuussa Toivo Teini ja Vaasan läänin it. vaalipiirissä joulukuussa Paavo Niemi.

6. Uudet opintosuunnitelmat.

Kertomusvuoden aikana ovat valmistuneet seuraavat uudet opintosuunnitelmat:

- 1) R. H. Oittinen: Suomen historian opiskelu, käsittäen erillisinä opintosuunnitelmat a) Suomen taloushistoria, b) Suomen valtio- ja yhteiskuntalaitoksen historia ja 3) Suomen poliittinen historia;
- 2) Oiva Valavaaran laatimat talousmaantieteelliset opintosuunnitelmat a) Juri Semjonov: Maan antimet (teollisuustyöläisille) ja b) Juri Semjonov: Maan antimet (maataloustyöväestölle);
- 3) Maija Savutie-Myrsky: Elvi Sinervo, Palavankylän seppä;
- 4) Ellen Oittinen: Sally Salminen, Pitkä kevät.

VIII. Kirjeopisto.

Liiton kirjeopiston johdolla on v. 1940 opiskellut 121 (149) yksinopiskelijaa ja 38 (75) opintokerhoa, joissa jäseniä yhteensä 416 (770), joten kirjeopiston johdolla opiskelevia on ollut kaikkiaan 537 (919) henkeä. Yksinopiskelijoista on 47 opiskellut kauppatyölainsäädäntöä, 14 Työväen Akatemian kirjeellistä valmistuskurssia, 16 kirjanpitoa, 9 kunnallistietoa, 7 ammattiyhdistysliikettä, 6 opinto-ohjaajan tehtäviä, 6 järjestötehtäviä, muiden jakautuessa eri aineiden osalle. Kerhoista on opiskellut järjestötehtäviä 18 (opiskelijolta 199), kunnallistietoa 6 (75), ammattiyhdistysliikettä 4 (52), opinto-ohjaajan tehtäviä 3 (15), suullisen esitystaidon teoreettista alkeiskurssia 3 (27), esperantoa 1 (10), kansantaloutta 1 (10), kauppatyölainsäädäntöä 1 (23) ja kirjanpitoa 1 (5).

IX. Työläisopiskelija.

Liiton äänenkannattaja TYÖLÄISOPISKELIJA ilmestyi v. 1940 kaksoisnumeroina huhti- ja toukokuussa sekä sen jälkeen säännöllisesti kerran kuukaudessa, paitsi heinä- ja elokuussa, yhteensä 9 numeroa, joissa kaikkiaan 196 (215) sivua. Lehden painos oli keskimäärin 2.560 kpl. Vapaakappaleina on lehteä jaettu kaikille kertomusvuoden aikana toiminnastaan ilmoittaneille opintokerhoille, liiton edustajiston ja toimikunnan jäsenille ja järjestöjen toimistoihin yhteensä 555 (682) vuosikertaa ja liiton jäsenjärjestöjen perusjärjestöilleen alennettuun hintaan tilaamana 473 (636) vuosikertaa, minkä ohella lehti on tarjottu sitä haluavien tilattavaksi 10 mk hinnasta vuosikertaa kohden, ollen näitä tilauksia syyskaudella 1.149 (1.711). Lehden kustantamisesta koitui liitolle rahallista tappiota mk 6.672: 10 (16.420: 30).

X. TSL:n edustus yleisluontoisissa kokouksissa, järjestöissä ja toimikunnissa.

Paitsi jäsenjärjestöjensä edustajakokouksissa ja useiden järjestöjen merkijuhlissa ja eräissä neuvottelukokouksissa on liitto vuoden 1940 aikana ollut edustettuna: Valtion Luentolautakunnassa, Valtion kirjastotoimikunnassa, Helsingin Yliopiston kansansivistystoimikunnassa, Kansansivistystyön maailmanliiton Suomen osaston edustajistossa ja johtokunnassa, Sivistysjärjestöjen kansankonservatorion hallintoneuvostossa, Työväen Akatemian hallintoneuvostossa ja Suomalaisen kirjallisuuden edistämisrahaston valtuuskunnassa.

Työvään Sivistysliiton

Tiliasema

Varat:

Rahaa kassassa	2.260: 30
„ pankissa	604.831: 18
„ postitilillä	5.676: 10
Arvopapereita	163.600: —
Saatavia	1.175: —
Kirjavarasto	3.300: —
Työvään Sivistystyö II (1.640 kpl.)	1: —
Kalusto ja kirjasto	1: —
Havaintovälineet	1: —

Mk 780.845: 58

Voitto- ja

Tulot:

Jäsenmaksut	107.046: —
Liiton valtionapu	106.500: —
Kirjainvälitys (voittoa)	11.605: 95
Kirjeopisto „	10.136: 25
Luentotilauksmaksut	100: —
Korot	8.145: 53
Kordelinin varoista	9.749: 05
Suomen Huollon varoista	19.876: 70
Karjalan Kannaksen rahaston varoista	7.707: 50
Työvään sivistysrahastosta	3.000: —
Soinisen rahastosta	2.000: —
Opintokerhotoimintaa varten	84.000: —
Tilikauden tappio	6.960: 52

Mk 376.827: 50

tilinpäätös vuodelta 1940.

31/12 1940

Velat:

Tilivelkaa	15.277: 95
Työvään Sivistysrahasto	385.871: 35
Johan Soinisen rahasto	65.312: 15
Kordelinin rahaston varat	10.250: 95
Suomen Huollon varat	5.123: 30
Karjalan Kannaksen rahaston varat	12.292: 50
Luentovaroja vuodelta 1939	20.393: 50
Muita varattuja maksuja	2.900: —
Pääomatilillä	263.423: 88

Mk 780.845: 58

Tappiotili.

Menot:

Palkat ja palkkiot	168.020: —
Toimistomenot ja painatuskulut	55.273: 75
Matkakulut liiton varoista	453: —
Sekalaiset menot	8.759: 50
Työläisopiskelija (tappio)	6.672: 10
Opintokerhotoimintaan	84.164: 90
Kordelinin varoista	9.749: 05
Suomen Huollon varoista	19.876: 70
Karjalan Kannaksen rah. varoista	7.707: 50
Työvään sivistysrahastosta	3.000: —
Soinisen rahastosta	2.000: —
Poisto (Työvään Sivistystyö II)	11.151: —

Mk 376.827: 50

Tilintarkastuslausunto.

Työväen Sivistysliiton Edustajiston kokouksen valitsemina tilintarkastajina olemme tämän meille uskotun tehtävän tänään suorittaneet tarkastaen liiton tilit ajalta 1/1—31/12 1940 sekä liiton hallintoa ja hoitoa samalta ajalta ja saamme lausuntonamme esittää seuraavaa:

Tilien avaus tilikauden alussa oli oikea,

tulot ja menot olivat oikein ja todisteiden mukaisesti kirjatut.

kassa, jonka tänään laskimme, osoitti saldoa mk 15.228:05, mikä vastasi kassatilin eroitusta, samoin olivat pankkitilien saldot yhtäpitävät kirjojen kanssa,

varat ja velat olivat tilinpäätökseen oikein merkityt,

kirjanpito oli tarkoituksenmukaisesti järjestetty ja huolella hoidettu.

Edelläolevan perusteella, kun tarkastus ei puoleltamme antanut aihetta huomautuksiin, ehdotamme, että tilinpäätös vahvistettaisiin ja että asianomaisille tilivelvollisille myönnettäisiin vastuuvapaus vuodelta 1940.

Helsingissä, 29 p. tammikuuta 1941.

John. V. Seppälä.

T. H. Völppula.